

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē sundarakāṇḍē

॥ *dvitīyaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ dvitīyaḥ sargaḥ ॥

laṅkāpuryā varṇanaṃ tatra pravēśaviṣayē hanumatō vicārō
laghurūpadharasya tasya puryāṃ pravēśastadānīṃ
candrōdayaśōbhāyā varṇanam

sa sāgaramanādhṛṣya -
matikramya mahābalaḥ |
trikūṭasya taṭē laṅkāṃ
sthitaḥ svasthō dadarśa ha || 5.2.1 ||

tataḥ pādapamuktēna
puṣpavarṣēṇa vīryavān |
abhivr̥ṣṭastatastatra
babhau puṣpamayō hariḥ || 5.2.2 ||

yōjanānāṃ śataṃ śrīmāṃ -
stīrtvāpyuttamavikramaḥ |
aniḥśvasan kapistatra
na glānimadhigacchati || 5.2.3 ||

śatānyahaṃ yōjanānāṃ
kramēyaṃ subahūnyapi |
kiṃ punaḥ sāgarasyāntaṃ
saṅkhyātaṃ śatayōjanam || 5.2.4 ||

sa tu vīryavatāṃ śrēṣṭhaḥ
 plavatāmapi cōttamaḥ |
 jagāma vēgavān laṅkāṃ
 laṅghayitvā mahōdadhim || 5.2.5 ||

śādvalāni ca nīlāni
 gandhavanti vanāni ca |
 madhumanti ca madhyēna
 jagāma nagavanti ca || 5.2.6 ||

śailāṃśca tarusañchannān
 vanarājīśca puṣpitāḥ |
 abhicakrāma tējasvī
 hanūmān plavagaṣabhaḥ || 5.2.7 ||

sa tasminnacalē tiṣṭhan
 vanānyupavanāni ca |
 sa nagāgrē sthitāṃ laṅkāṃ
 dadarśa pavanātmajaḥ || 5.2.8 ||

saralān karṇikārāṃśca
 kharjūrāṃśca supuṣpitān |
 priyālān muculindāṃśca
 kuṭajān kētakānapi || 5.2.9 ||

priyaṅgūn gandhapūrṇāṃśca
 nīpān saptacchadāṃstathā |
 asanān kōvidārāṃśca
 karavīrāṃśca puṣpitān || 5.2.10 ||

puṣpabhāranibaddhāṃśca
 tathā mukulitānapi |
 pādapān vihagākīrṇān
 pavanādhūtamastakān || 5.2.11 ||

haṃsakāraṇḍavākīrṇā
 vāpīḥ padmōtpalāvṛtāḥ |
 ākrīḍān vividhān ramyān
 vividhāṃśca jalāśayān || 5.2.12 ||

santatān vividhairvṛkṣaiḥ
 sarvartuphalapūspitaiḥ |
 udyānāni ca ramyāni
 dadarśa kapikuñjaraḥ || 5.2.13 ||

samāsādyā ca lakṣmīvān
 laṅkāṃ rāvaṇapālītām |
 parikhābhiḥ sapadmābhiḥ
 sōtpalābhiralāṅkṛtām || 5.2.14 ||

sītāpaharaṇāt tēna
 rāvaṇēna surakṣitām |
 samantād vicaradbhiśca
 rākṣasairugradhanvibhiḥ || 5.2.15 ||

kāñcanēnāvṛtāṃ ramyāṃ
 prākārēṇa mahāpurīm |
 gr̥haiśca girisaṅkāśaiḥ
 śāradāmbudasannibhaiḥ || 5.2.16 ||

pāṇḍurābhiḥ pratōlibhi -
 ruccābhirabhisaṃvṛtām |
 aṭṭālakāśatākīrṇāṃ
 patākādhvajaśōbhitām || 5.2.17 ||

tōraṇaiḥ kāñcanairdivyai -
 rlatāpaṅktivirājitaiḥ |
 dadarśa hanumān laṅkāṃ
 dēvō dēvapurīmiva || 5.2.18 ||

girimūrdhni sthitāṃ laṅkāṃ
 pāṇḍurairbhavanaiḥ śubhaiḥ |
 dadarśa sa kapiḥ śrīmān
 purīmākāśagāmiva || 5.2.19 ||

pālitāṃ rākṣasēndrēṇa
 nirmitāṃ viśvakarmaṇā |
 plavamānāmivākāśē
 dadarśa hanumān kapiḥ || 5.2.20 ||

vapraprākārajaghanāṃ
 vipulāmbuvanāambarām |
 śataghñīśūlakēśāntā -
 maṭṭālakāvataṃsakām || 5.2.21 ||

manasēva kṛtāṃ laṅkāṃ
 nirmitāṃ viśvakarmaṇā |
 dvāramuttaramāsādyā
 cintayāmāsa vānaraḥ || 5.2.22 ||

kailāsanilayaprakhya -

mālikhantamivāmbaram |

dhriyamāṇamivākāśa -

mucchritairbhavanōttamaiḥ || 5.2.23 ||

sampūrṇaṃ rākṣasairghōrai -

rnāgairbhōgavatīmiva |

acintyāṃ sukṛtāṃ spaṣṭāṃ

kubērādhyuṣitāṃ purā || 5.2.24 ||

damṣṭrābhirbahubhiḥ sūraiḥ

śūlapattīsapāṇibhiḥ |

rakṣitāṃ rākṣasairghōrai -

rguhāmāsīviṣairiva || 5.2.25 ||

tasyāśca mahatīṃ guptīṃ

sāgaram ca nirīkṣya saḥ |

rāvaṇaṃ ca ripuṃ ghōraṃ

cintayāmāsa vānaraḥ || 5.2.26 ||

āgatyāpīha harayō

bhaviṣyanti nirarthakāḥ |

nahi yuddhēna vai laṅkā

śakyā jētum surairapi || 5.2.27 ||

imāṃ tvaviṣamāṃ laṅkāṃ

durgāṃ rāvaṇapālītāṃ |

prāpyāpi sumahābāhuḥ

kiṃ kariṣyati rāghavaḥ || 5.2.28 ||

avakāśō na sāmnaṣtu
 rākṣasēṣvabhigamyatē |
 na dānasya na bhēdasya
 naiva yuddhasya dṛśyatē || 5.2.29 ||

caturṇāmēva hi gati -
 rvānarāṇām tarasvinām |
 vāliputrasya nīlasya
 mama rājñaśca dhīmataḥ || 5.2.30 ||

yāvajjānāmi vaidēhīm
 yadi jīvati vā na vā |
 tatraiva cintayisyāmi
 dṛṣṭvā tāṃ janakātmajām || 5.2.31 ||

tataḥ sa cintayāmāsa
 muhūrtaṃ kapikuñjaraḥ |
 girēḥ śṛṅgē sthitastasmin
 rāmasyābhyudayaṃ tataḥ || 5.2.32 ||

anēna rūpēṇa mayā
 na śakyā rakṣasām purī |
 pravēṣtuṃ rākṣasaairguptā
 krūrairbalasamanvitaiḥ || 5.2.33 ||

mahaujasō mahāvīryā
 balavantaśca rākṣasāḥ |
 vañcanīyā mayā sarvē
 jānakīm parimārgatā || 5.2.34 ||

lakṣyālakṣyēṇa rūpēṇa
 rātrau laṅkāpurī mayā |
 prāptakālaṃ pravēṣṭuṃ mē
 kṛtyaṃ sādhayituṃ mahat || 5.2.35 ||

tāṃ puriṃ tādrśiṃ dṛṣṭvā
 durādharṣāṃ surāsuraiḥ |
 hanūmāmścintayāmāsa
 viniḥśvasya muhurmuḥuḥ || 5.2.36 ||

kēnōpāyēna paśyēyaṃ
 maithilīṃ janakātmajāṃ |
 adṛṣṭō rākṣasēndrēṇa
 rāvaṇēna durātmanā || 5.2.37 ||

na vinaśyēt kathāṃ kāryaṃ
 rāmasya viditātmanaḥ |
 ēkāmēkastu paśyēyaṃ
 rahitē janakātmajāṃ || 5.2.38 ||

bhūtāścārthā vinaśyanti
 dēśakālavirōdhitāḥ |
 viklavaṃ dūtamāsādyā
 tamaḥ sūryodayē yathā || 5.2.39 ||

arthānarthāntarē buddhi -
 rniścitāpi na śōbhatē |
 ghātayantīha kāryāṇi
 dūtāḥ paṇḍitamāninaḥ || 5.2.40 ||

na vinaśyēt katham kāryam
 vaiklavyam na katham bhavēt |
 laṅghanam ca samudrasya
 katham nu na bhavēd vṛthā || 5.2.41 ||

mayi dṛṣṭē tu rakṣōbhī
 rāmasya viditātmanaḥ |
 bhavēd vyarthamidaṃ kāryam
 rāvaṇānarthamicchataḥ || 5.2.42 ||

nahi śakyaṃ kvacit sthātu -
 mavijñātēna rākṣasaiḥ |
 api rākṣasarūpēṇa
 kimutānyēna kēnacit || 5.2.43 ||

vāyurapyatra nājñāta -
 ścarēditi matirmama |
 nahyatrāviditaṃ kiñcid
 rakṣasāṃ bhīmakarmaṇām || 5.2.44 ||

ihāham yadi tiṣṭhāmi
 svēna rūpēṇa saṃvṛtaḥ |
 vināśamupayāsyāmi
 bharturarthaśca hāsyati || 5.2.45 ||

tadahaṃ svēna rūpēṇa
 rajanyāṃ hrasvatāṃ gataḥ |
 laṅkāmahipatisyāmi
 rāghavasyārthasiddhayē || 5.2.46 ||

rāvaṇasya purīṃ rātrau
 praviśya sudurāsadām |
 praviśya bhavanaṃ sarvaṃ
 drakṣyāmi janakātmajām || 5.2.47 ||

iti niścītya hanumān
 sūryasyāstamayaṃ kapiḥ |
 ācakāṅkṣē tadā vīrō
 vaidēhyā darśanōtsukaḥ || 5.2.48 ||

sūryē cāstaṃ gatē rātrau
 dēhaṃ saṅkṣīpya mārutiḥ |
 vṛṣadaṃśakamātrō'tha
 babhūvādbhutadarśanaḥ || 5.2.49 ||

pradōṣakālē hanumāṃ -
 stūrṇamutpatya vīryavān |
 pravivēśa purīṃ ramyāṃ
 pravibhaktamahāpathām || 5.2.50 ||

prāsādamālāvitatāṃ
 stambhaiḥ kāñcanasannibhaiḥ |
 śātakumbhanibhairjālai -
 rgandharvanagarōpamām || 5.2.51 ||

saptabhaumāṣṭabhaumaiśca
 sa dadarśa mahāpurīm |
 talaiḥ sphaṭikasaṅkīrṇaiḥ
 kārtasvaravibhūṣitaiḥ || 5.2.52 ||

vaidūryamaṇicitraiśca
 muktājālavibhūṣitaiḥ |
 taistaiḥ śuśubhirē tāni
 bhavanānyatra rakṣasām || 5.2.53 ||

kāñcanāni vicitrāṇi
 tōraṇāni ca rakṣasām |
 laṅkāṃudyōtayāmāsuḥ
 sarvataḥ samalaṅkṛtām || 5.2.54 ||

acintyāmadbhutākārāṃ dṛṣṭvā laṅkāṃ mahākapiḥ |
 āsīd viṣaṇṇō hr̥ṣṭasca vaidēhyā darśanōtsukaḥ || 5.2.55 ||

sa pāṇḍurāviddhavimānamāliniṃ
 mahārhajāmbūnadajālatōraṇām |
 yaśasvinīṃ rāvaṇabāhupālitaṃ
 kṣapācarairbhīmabalaiḥ supālitaṃ || 5.2.56 ||

candrō'pi sācivyamivāsya kurvaṃ -
 stārāgaṇairmadhyagatō virājan |
 jyōtsnāvitānēna vitatya lōkā -
 nuttiṣṭhatē'nēkasahasraraśmiḥ || 5.2.57 ||

śaṅkhaṃprabhaṃ kṣīraṃṇṇālavarṇa -
 mudgacchamānaṃ vyavabhāsamānam |
 dadarśa candraṃ sa kapipravīraḥ
 pōplūyamānaṃ sarasīva haṃsam || 5.2.58 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
 sundarakāṇḍē dvitīyaḥ sargaḥ ||